

DOMNULE PRESEDINTE,

Subsemnatul, _____ magistrat pensionat de la _____ reprezentat conventional de Societatea Civila Profesionala de Avocati "Barbulescu, Buga si Asociatii", **avand domiciliul procesual ales** pentru comunicarea tuturor actelor de procedura in legatura cu prezentul litigiu la Societatea Civila Profesionala de Avocati "Barbulescu, Buga si Asociatii", _____ prin avocat Virgil Barbulescu, invoc:

EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

a dispozițiilor art. 101 alin. (2) lit. b) și c) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 282/2023, pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial al Romaniei nr. 950 din 20 octombrie 2023.

Apreciez, astfel cum voi dezvolta in continuare, că normele atacate încalcă următoarele dispoziții din Constituția României:

- **art. 1 alin. (3)** – statul de drept;
- **art. 1 alin. (5)** – încălcarea cerințelor de claritate și predictibilitate ale normelor, cu afectarea principiului securității raporturilor juridice;
- **art. 15 alin.2** – principiul neretroactivității legii
- **art. 16** – interzicerea discriminării;
- **art. 44 alin. (1) și (2)** - garanțiile atașate dreptului de proprietate;
- **art. 47 alin. (2)** – dreptul la pensie;
- **art. 56 alin. (2)** – principiul justei așezări a sarcinilor fiscale;
- **art. 124 alin. (3)** – independența justiției (garanțiile atașate independenței sistemului judiciar);
- **art. 147 alin. (2) și (4)** - caracterului general obligatoriu al deciziilor instanței constituționale.

Normele criticate pentru neconstituționalitate - art. 101 alin. (2) lit. b) pct. i) – iii) și alin. (2) lit. c) pct. i) – iii) din Legea nr. 227/2015, astfel cum a fost modificată prin art. XVIII

din Legea nr. 282 din 2023 -, prevăd după cum urmează (cităm însă și alin. 1 al art. 101, pentru fixarea premisei normei):

"Art. 101. - Calculul impozitului pe venitul din pensii și termenul de plată

(1) Orice plătitor de venituri din pensii are obligația de a calcula lunar impozitul, potrivit prevederilor prezentului articol, la data efectuării plății pensiei, de a-l reține și de a-l plăti la bugetul de stat până la data de 25 inclusiv a lunii următoare celei pentru care se face plata pensiei. Impozitul reținut este impozit final.

(2) Impozitul lunar se determină de fiecare plătitor de venit din pensii, astfel:

a) pentru venitul lunar din pensii determinat ca urmare a aplicării principiului contributivității, indiferent de nivelul acestuia, din care se deduce plafonul de venit neimpozabil lunar de 2.000 de lei, se aplică o cotă de impunere de 10%;

b) pentru venitul lunar din pensii care are atât componentă contributivă, cât și componentă necontributivă, din care se deduce plafonul de venit neimpozabil lunar de 2.000 de lei, pentru partea contributivă se aplică dispozițiile lit. a), respectiv o cotă de impunere de 10%, iar pentru partea necontributivă se aplică progresiv următoarele cote de impunere:

(i) 10%, pentru partea mai mică decât nivelul câștigului salarial mediu net sau egală cu acesta;

(ii) 15%, pentru partea cuprinsă între nivelul câștigului salarial mediu net și nivelul câștigului salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat sau egală cu acesta;

(iii) 20%, pentru partea ce depășește nivelul câștigului salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat;

c) pentru venitul lunar din pensii care are doar componentă necontributivă, din care se deduce plafonul de venit neimpozabil lunar de 2.000 de lei, se aplică progresiv următoarele cote de impunere:

(i) 10%, pentru partea mai mică decât nivelul câștigului salarial mediu net sau egală cu acesta;

(ii) 15%, pentru partea cuprinsă între nivelul câștigului salarial mediu net și nivelul câștigului salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat sau egală cu acesta;

(iii) 20%, pentru partea ce depășește nivelul câștigului salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat.

(...)." "

CRITICI DE NECONSTITUȚIONALITATE

Prin noua soluție legislativă atacată pentru neconstituționalitate se încalcă dispozițiile **art. 1 alin. (3)** – statul de drept; **art. 1 alin. (5)** – lipsa claritate și predictibilitate a normei sau exigențele constituționale de claritate a normei, cu afectarea principiului securității raporturilor juridice; art. 15 alin.1 și 2 **art. 16** – interzicerea discriminării; **art. 44** – garanțiile dreptului de proprietate; **art. 47 alin. (2)** – dreptul la pensie; **art. 56 alin. (2)** – principiul justei așezări a sarcinilor fiscale; **art. 124 alin. (3)** – independența justiției (garanțiile atașate independenței sistemului judiciar), în componenta instituțională/funcțională și individuală; **art. 147 alin. (2) și (4) din Constituție** – obligația Parlamentului de a se conforma deciziilor Curții în procedura de reexaminare a legii și caracterului general obligatoriu al deciziilor instanței constituționale.

Legea nr. 282 din 2023 a fost adoptată în urma trimiterii ei spre reexaminare de către Curtea Constituțională, ca efect al admiterii obiecției de neconstituționalitate formulate de Înalta Curte de Casație și Justiție (sub mai multe aspecte, dar și în privința formei anterioare a acestor norme din Codul fiscal), astfel încât, autoritatea legiuitoare, în procedura de reexaminare a acestui act normativ, trebuia să respecte exigențele fixate de Curtea Constituțională sub toate aspectele analizate, deci și pentru corectarea viciilor de neconstituționalitate reținute în privința la art. XV din Legea nr. 4/2023 (devenit art. XVIII din Legea nr. 282/2023), normă în legătură cu care Curtea Constituțională a reținut încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție – lipsa de claritate și previzibilitate a normei.

A) Noua soluție legislativă nu respectă cele statuate de instanța constituțională în privința reglementării unui *impozit progresiv asupra părții necontributive a pensiei stabilite în baza unor legi speciale (în speță, din perspectiva magistraților, Legea nr. 303 din 2004 și Legea nr. 303 din 2022, forma inițială a legii)*, critică pe care o formulez pentru susținerea excepției de neconstituționalitate întemeiate pe încălcarea art. 1 alin. (3) – statul de drept; art. 1 alin. (5) – cerințele de calitate a legii; și art. 147 alin. (2) și (4) din Constituție – caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

Spre exemplu, în considerentele de la pct. 106 -107 din *Decizia nr. 611 din 3 octombrie 2017*, cu referire la conținutul noțiunii de **stat de drept**, Curtea Constituțională a reținut că „ (...) o primă componentă a statului de drept o reprezintă punerea în aplicare a prevederilor explicite și formale ale legii și ale Constituției. Cu alte cuvinte, **sub aspectul colaborării loiale între instituțiile/autoritățile statului, o primă semnificație a conceptului**

o constituie respectarea normelor de drept pozitiv, aflate în vigoare într-o anumită perioadă temporală, care reglementează în mod expres sau implicit competențe, prerogative, atribuții, obligații sau îndatoriri ale instituțiilor/autorităților statului” și „respectarea statului de drept nu se limitează la această componentă, ci implică, din partea autorităților publice, comportamente și practici constituționale, care își au sorginea în ordinea normativă constituțională, privită ca ansamblu de principii care fundamentează raporturile sociale, politice, juridice ale unei societăți. Altfel spus, această ordine normativă constituțională are o semnificație mai amplă decât normele pozitive edictate de legiuitor, constituind cultura constituțională specifică unei comunități naționale. Prin urmare, colaborarea loială presupune, dincolo de respectul față de lege, respectul reciproc al autorităților/instituțiilor statului, ca expresie a unor valori constituționale asimilate, asumate și promovate, în scopul asigurării echilibrului între puterile statului. Loialitatea constituțională poate fi caracterizată, deci, ca fiind o valoare- principiu intrinsecă Legii fundamentale, în vreme ce colaborarea loială între autoritățile/instituțiile statului are un rol definitoriu în implementarea Constituției”.

Principiul statului de drept presupune un ansamblu de reguli rezonabile dedicate reducerii pe cât posibil a arbitrariului și privește scopurile majore ale activității statale, prefigurate în ceea ce îndeobște este numit ca fiind domnia legii. Așadar, trăsătura esențială a statului de drept o constituie supremația Constituției și obligativitatea respectării legii (Decizia nr. 234/2001).

Prin Decizia nr. 467 din 2 august 2023, Curtea Constituțională a reținut că soluția normativă din legea trimisă spre reexaminare încălca standardele de claritate și previzibilitate a normei, afectând principiul legalității și al securității juridice, întrucât multitudinea de posibile interpretări lăsa loc la arbitrar, norma fiind calificată drept lipsită de claritate și previzibilitate, astfel încât Curtea Constituțională a concluzionat – pe temeiul **art. 1 alin. (5) din Constituție** - că aceasta nu îndeplinea *cerințele de calitate a legii*.

Astfel, inclusiv norma de la art. 101 alin. (2) din Legea nr. 227/2015 (în ansamblul ei), astfel cum a fost modificată prin art. XVIII din Legea nr. 282/2023, în urma reexaminării legii, suferă de același viciu de lipsă de claritate și predictibilitate, norma fiind, în continuare confuză, întrucât dă naștere la mai multe posibile interpretări.

Sunt posibile mai multe interpretări ale normei (reformulate în noua lege), plecând de la constatarea că a fost calculat impozitul progresiv pornind de la premisa că pensia de serviciu a magistraților ar avea doar o componentă necontributivă, ceea ce este total nereal.

O astfel de interpretare – posibilă din cauza formulării neclare a normei – este în distonanță majoră cu bogata jurisprudență a instanței constituționale în analiza unor obiecții și excepții de neconstituționalitate prin care au fost analizate norme prin care legiuitorul intenționa fie modificarea, fie chiar eliminarea pensiilor de serviciu ale judecătorilor și procurorilor (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 900 din 2020, Decizia nr. 153 din 2020, Decizia nr. 873/2010 etc.).

Aceasta interpretare nu privește doar atributul instanțelor judecătorești de a interpreta și aplica norma la un caz concret în parte ori ale altor instituții competente a interpreta și aplica în mod primar și direct normele atacate (precum Casele teritoriale de pensii), întrucât multitudinea de interpretări posibile este generată de caracterul confuz, neclar al normelor, care nu îndeplinesc cerințele de calitate impuse, sub acest aspect, de instanța constituțională.

Altfel spus, dacă legiuitorul ar fi respectat standardele de calitate, coerența și predictibilitatea a normei stabilite prin Decizia Curții Constituționale nr. 462 din 2 august 2023, ar fi dat o formulare acestui text normativ, astfel încât, în nicio situație, să nu fie posibilă calcularea și reținerea impozitului de această manieră abuzivă și discreționară.

Or, un astfel de obiectiv nu a fost atins de legiuitor în procedura de reexaminare a legii, fiind încălcate și de această dată prevederile art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, dar și ale art. 147 alin. (2) și (4) din Legea fundamentală, ceea ce atrage afectarea principiilor legalității și cel al securității juridice.

B) În privința încălcării art. 16 – interzicerea discriminării, art. 44 – garanțiile dreptului de proprietate; art. 47 alin. (2) – dreptul la pensie; art. 56 alin. (2) – principiul justei așezări a sarcinilor fiscale din Constituția României, arătăm următoarele:

Cu referire la **interzicerea discriminării**, este deja statuat în mod constant că acest principiu constituțional se opune aplicării unui tratament juridic diferit celor aflați în **situații comparabile**, jurisprudența Curții Constituționale fiind în deplin acord cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, creată în aplicarea art. 14 din Convenția europeană a drepturilor omului.

Astfel, pornind de la modalitatea în care casele teritoriale de pensii au procedat (dat fiind caracterul confuz al normei), rezultă că acestea au încadrat situația unor foști judecători și procurori și ai altor beneficiari ai pensiilor de serviciu din justiție – destinatarii enumerați de art. 82 din Legea nr. 303/2002, respectiv art. 211 din Legea nr. 303/2022, forma inițială a legii -, fie în ipoteza de la art. 101 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 227/2015,

astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 282/2023, **dacă aceștia îndeplineau și criteriul de vârstă din legea pensiilor publice** (pentru care casele teritoriale **au determinat și partea contributivă** a pensiilor de serviciu), fie în ipoteza de la art. 101 alin. (2) lit. c) din același act normativ, pentru că cei din urmă nu îndeplineau și criteriul de vârstă din legea ce reglementează pensiile publice, motiv pentru care casele de pensii au **considerat integral necontributivă pensia de serviciu a acestora**.

Or, o atare situație de determinare a impozitului progresiv asupra venitului din pensia de serviciu a foștilor magistrați (deci, **persoane aflate în situații comparabile - magistrați pensionari, dar de vârste diferite**) este de natură a crea o **discriminare pe criteriul vârstei**, având în vedere ca legea sub imperiul căreia s-a deschis dreptul fiecăruia la pensia de serviciu a fost subordonat regimului juridic al pensiei de serviciu stabilit prin dispozițiile imperative ale Legii nr. 303/2004 și, respectiv ale Legii nr. 303/2022, forma inițială a legii, actele normative de referință nesubordonând dreptul la pensie de criteriul unei vârste standard de pensionare (criteriu introdus însă pentru viitor, prin modificarea Legii nr. 303/2004 prin art. I-IV din Legea nr. 282/2023).

Drept urmare, dacă la dobândirea dreptului la pensia de serviciu condiția nu era prevăzută de lege, niciun efect ulterior al acestuia – efect instituit printr-o normă juridică – sau care ține de exercitarea dreptului nu ar putea să valorifice un atare criteriu, întrucât o astfel de normă ar încălca dispozițiile art. 16 din Constituție.

În jurisprudența Curții Constituționale **vârsta a fost recunoscută drept criteriu de discriminare încă de la pronunțarea Deciziei nr. 513 din 20 iunie 2006, astfel cum se arată în paragraful 135 din Decizia nr. 467 din 2 august 2023:**

”135. Aplicând aceste considerente la situația de față, se constată că are loc o încălcare a dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Constituție corelate cu cele ale art. 4 alin. (2), cu referire la criteriile nediscriminării, astfel cum aceste dispoziții au fost interpretate prin Decizia Curții Constituționale nr. 513 din 20 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 din 11 iulie 2006, **care a consacrat și vârsta drept criteriu de discriminare** (s.n.)”

Dacă este posibilă recunoașterea unui astfel de înțeles normei în discuție și în mod real voința legiuitorului aceasta a fost, considerăm că textul normativ atacat încălcă și **prevederile art. 44 din Constituția României** - garanțiile atașate dreptului de proprietate, dar și ale **art. 47 alin. (2) din Constituție** – **dreptul la pensie**, întrucât, în acest fel, înseamnă că s-a legiferat **”confiscarea” de către stat a părții contributive din pensia de serviciu a magistraților** (cu vârste între 47 de ani și vârsta standard din legea pensiilor publice), deoarece efectul acestei reglementări este acela că în cazul acestor magistrați

operează o privare totală de recunoaşterea dreptului la pensie, în condițiile în care partea contributivă a pensiei este cea care intră sub protecția art. 47 alin. (2) din Constituție - dreptul constituțional la pensie.

În sensul celor de mai sus, consider că este relevant ceea ce instanța constituțională a reținut în paragraful 126 din Decizia nr. 467 din 2 august 2023:

*”126. Astfel, norma tranzitorie trebuie să coreleze criteriul vârstei cu cel al vechimii efective în funcție, vârsta neputând fi un criteriu de sine stătător decât la momentul atingerii vârstei standard de pensionare preconizate (60 de ani). De aceea, **creșterea etapizată a vârstei de pensionare trebuie să pornească de la 47 de ani și să avanseze treptat până la vârsta standard de pensionare stabilită de legiuitor, iar această creștere trebuie să se raporteze invers proporțional la vechimea efectivă în funcție - s.n. (...).**”*

De asemenea, instanța constituțională, în privința componentei contributive a pensiei, s-a referit, în considerentele jurisprudenței sale constante, la *”teoria drepturilor câștigate”*, astfel cum rezultă din **Decizia nr. 900 din 15 decembrie 2020, publicată în M. Oficial nr. 1274 din 22 decembrie 2020**, arătând că partea contributivă a pensiei de serviciu intră sub protecția dreptului constituțional la pensie – art. 47 alin. (2), dar și a art. 44 din Constituția României.

În măsura în care norma de la art. 101 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 227/2015, modificată prin Legea nr. 282/2023 este destinată a se aplica reclamanților (magistrați pensionari) care nu îndeplinesc și criteriul vârstei de pensionare din sistemul public, se aduce atingere dreptului acestora la pensie – art. 47 alin. (2) din Constituție, **având în vedere că instituțiile competente – casele teritoriale de pensie -, refuză stabilirea părții contributive din compunerea pensiei de serviciu a acestora, ceea ce are efectul privării lor în totalitate de acest drept**, drept care *nici macar temporar nu poate fi diminuat*, cu atât mai puțin anihilat; este de adăugat că o atare interpretare a fost dată de Curtea Constituțională chiar prin **Decizia nr. 874 din 2010 când România era în criză economică, restrângerile acestui drept fundamental neputând opera nici în condițiile art. 53 din Constituție**, cele reținute prin această decizie constituind o constantă în ansamblul jurisprudenței constituționale.

În cuprinsul considerentelor Deciziei invocate se menționează explicit: *”Deși sumele plătite cu titlu de contribuție la asigurările sociale nu reprezintă un depozit la termen și, prin urmare, nu pot da naștere vreunui drept de creanță asupra statului sau asupra fondurilor de asigurări sociale (Decizia Curții Constituționale nr. 861 din 28 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 22 ianuarie*

2007), ele îndreptăţesc persoana care a realizat venituri și care a plătit contribuția sa la bugetul asigurărilor sociale de stat să beneficieze de o pensie care să reflecte nivelul veniturilor realizate în perioada activă a vieții.

Cuquantumul pensiei, stabilit potrivit principiului contributivității, se constituie într-un drept câștigat, astfel încât diminuarea acesteia nu poate fi acceptată nici măcar cu caracter temporar. Prin sumele plătite sub forma contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale, persoana în cauză, practic, și-a câștigat dreptul de a primi o pensie în cuantumul rezultat prin aplicarea principiului contributivității.”

Mai mult, dacă magistraților pensionați înainte de vârsta din sistemul de pensii publice le este destinată norma de la art. 101 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 227/2015, în condițiile în care pensia de serviciu a acestora are, în mod indiscutabil, și componenta contributivă (întrucât aceștia au contribuit la bugetul asigurărilor sociale de stat cu cotele legal datorate pe întreaga durată a vieții lor profesionale active), rezultă că pensia de serviciu a acestora este impozitată într-un cuantum superior față de cea a altor foști magistrați cărora, prin ipoteză, le-a fost recunoscută și cuantificată și partea contributivă a pensiei, fie pentru că la data pensionării au avut o vârstă ce coincidea cu cea din sistemul de pensii de stat, fie că, împlinind ulterior vârsta, casele teritoriale de pensii le-au determinat și calculat și componenta contributivă.

Or, un atare efect al normei încalcă, din nou, principiul interzicerii discriminării – **art. 16 din Constituție**, dar și cel al justei aplicări a sarcinilor fiscale – **art. 56 alin. (2) din Constituție**, întrucât, printr-un simplu calcul de simulare a impozitului progresiv (dincolo de dificultățile întâmpinate de casele de pensii în operațiunea de încadrare a magistraților în ipotezele normei), se poate constata că impozitul calculat în temeiul art. 101 alin. (2) lit. b) este mai mic decât impozitul calculat în baza art. 101 alin. (2) lit. c) din lege, astfel încât, din această perspectivă, norma este una *care încalcă criteriul proporționalității în așezarea sarcinilor fiscale*.

Drept urmare, în procedura de reexaminare a legii, legiuitorul nu a avut în vedere necesitatea respectării criteriilor reiterate de *Curtea Constituțională în paragrafele 167 și 168 din Decizia nr. 467 din 2 august 2023 - prin care s-a arătat:*

”167. Stabilirea prin lege a unui impozit trebuie să respecte cel puțin patru criterii: echitate, proporționalitate, rezonabilitate și nediscriminare. Întrunirea cumulativă a acestor patru criterii legitimează din punct de vedere constituțional stabilirea unui impozit. Printr-o atare conduită, legiuitorul respectă întru totul dispozițiile art. 56 și 139 din Constituție, fără a afecta alte drepturi și libertăți fundamentale. În schimb,

nerespectarea acestor criterii cu valoare constituțională duce implicit la încălcarea dreptului fundamental aplicabil în cauză. Cu privire la rezonabilitatea și echitabilitatea impozitului, Curtea constată că legiuitorul este în drept să stabilească impozite pentru a alimenta în mod constant și ritmic bugetul de stat, **însă trebuie să manifeste o deosebită atenție atunci când stabilește materia impozabilă** [Decizia nr. 940 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 524 din 28 iulie 2010]. **168.** Ca atare, *legiuitorul trebuie să manifeste o grijă deosebită atunci când determină categoria de venit asupra căreia poartă sarcina fiscală, suma concretă asupra căreia se datorează și modul concret de calcul al sarcinii fiscale* [Decizia nr. 223 din 13 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 256 din 18 aprilie 2012, și Decizia nr. 900 din 15 decembrie 2020, paragraful 95].”

C) Având în vedere că aceste norme au fost concepute de legiuitor pentru a fi aplicate în privința tuturor categoriilor de pensii stabilite prin dispozițiile unor legi speciale (deci, și în privința magistraților), dispozițiile art. 101 alin. (2) lit. b) și c) din Legea nr. 227/2025, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 282/2023, **încalcă dispozițiile art. 124 alin. (3) din Constituția României – independența justiției, atât în componenta funcțională, cât și în cea individuală, fiind în contradicție cu principiile statului de drept și al securității juridice – art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție și, totodată, nesocotesc – și din aceste motive - caracterul obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale – art. 147 alin. (2) și (4) din Constituție.**

Printr-o bogată jurisprudență, Curtea Constituțională, pe de o parte, a definit *conceptul de securitate juridică a persoanei* și, pe de altă parte, a fixat *reperele de natură constituțională în materia pensiei de serviciu a magistraților.*

Astfel, prin Decizia nr. 467 din 2 august 2023, paragraful 122, instanța constituțională a reținut: **”122.** Curtea, în jurisprudența sa, a subliniat că *principiul securității juridice exprimă, în esență, faptul că cetățenii trebuie protejați contra unui pericol care vine chiar din partea dreptului, contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă să o creeze, impunând ca legea să fie accesibilă și previzibilă* [Decizia nr. 51 din 25 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2012]. *Securitatea juridică a persoanei se definește ca un complex de garanții de natură constituțională sau cu valențe constituționale inerente statului de drept, în considerarea cărora legiuitorul are obligația constituțională de a asigura atât o stabilitate firească dreptului, cât și valorificarea în condiții optime a drepturilor și libertăților fundamentale (s.n.)”.*

Pe de altă parte, prin Decizia nr. 900 din 2020 (paragrafele 127, 136, 143, 155 și 156), se arăta:”**127.** (...), Curtea a fixat repererele de natură constituțională în materia pensiei de serviciu a magistraților, **limitând marja de apreciere a legiuitorului în procesul de legiferare:** principiul independenței justiției, corolar al principiului statului de drept, este garantat, la nivel constituțional, de statutul magistraților, dezvoltat prin lege organică, care cuprinde o serie de incompatibilități și interdicții, precum și responsabilitățile și riscurile pe care le implică exercitarea acestei profesii, și impune acordarea pensiei de serviciu acestei categorii profesionale. Așa fiind, *orice reglementare referitoare la salarizarea și stabilirea pensiilor magistraților trebuie să respecte cele două principii, al independenței justiției și al statului de drept, cadrul constituțional actual fundamentând securitatea financiară a magistraților. (s.n.)*(...) **136.** Pe de altă parte, ținând seama de cele statuate anterior cu privire la regimul juridic al pensiilor reglementate prin legi speciale, și anume că acordarea suplimentului suportat din bugetul de stat ține de politica statului în domeniul asigurărilor sociale și nu cade în sfera de protecție constituțională a dreptului la pensie și a dreptului de proprietate, astfel că legiuitorul este liber să acorde, să modifice sau să suprimă componenta suplimentară a pensiei de serviciu, în funcție de posibilitățile financiare ale statului, *Curtea constată că marja de apreciere a legiuitorului cu privire la valoarea componentei necontributive a pensiei de serviciu sau a pensiei militare, stabilită în mod direct sau indirect (ca rezultat al aplicării unei sarcini fiscale), este foarte largă.*(...) **143.** Curtea reține că, **în stabilirea quantumului pensiei de serviciu a magistraților, spre deosebire de celelalte categorii profesionale care beneficiază de pensii în regim special, legiuitorul este ținut să respecte principiul independenței justiției,** sub aspectul securității financiare a magistraților care impune asigurarea unor venituri din pensii apropiate celor pe care magistratul le avea în perioada în care era în activitate. Incompatibilitățile și interdicțiile inerente funcțiilor de judecător, procuror și magistrat-asistent sunt, prin severitatea lor, unice și speciale acestor funcții, fără a se regăsi în statutul altor categorii profesionale, și constituie, împreună cu regimul de remunerare (salariu și pensie) a acestei categorii profesionale, *elemente de substanță a independenței justiției.*(...) **155.** Curtea constată că, deși jurisprudența instanței constituționale a fost constantă cu privire la aceste aspecte, legiuitorul, adoptând Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, *a ignorat cele statuate în prealabil și a anulat toate pensiile de serviciu reglementate de Legea nr. 303/2004, în condițiile în care legiuitorul este liber să acorde, să modifice sau să suprimă componenta suplimentară a pensiei de serviciu, în funcție de posibilitățile financiare ale statului, doar în ceea ce privește pensiile care nu beneficiază de protecția constituțională.* **156.** În concluzie, având în vedere repererele de natură constituțională în materia pensiei de serviciu a magistraților, *Curtea constată că legiuitorul și-a depășit marja de apreciere în procesul de legiferare,* astfel că dispozițiile art. 134¹ alin. (3) lit. b) și c) introduse în Codul fiscal prin Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal sunt neconstituționale, **încălcând**

prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3) care consacră principiul statului de drept, ale art. 124 alin. (3) privind independența justiției, ale art. 142-145 privind statutul judecătorilor Curții Constituționale, precum și cele ale art. 147 alin. (4) privind efectul general obligatoriu al deciziilor instanței constituționale.”

Această jurisprudență a fost reiterată și în cadrul considerentelor Deciziei nr. 467 din 2 august 2023 a Curții Constituționale (paragrafele 158-168) în efectuarea controlului prealabil de constituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 282 din 2023, prin care s-au modificat prevederile art. 101 alin. (2) din Legea nr. 227 din 2015.

Cu toate acestea, *legiuitorul, în procedura de reexaminare a legii, a încălcat din nou jurisprudența instanței constituționale, fiind încălcate prevederile art. 147 alin.(2) și (4) din Constituție, dar și ale art. 1 alin. (3) din Constituție, întrucât Curtea Constituțională a reafirmat și în această decizie larga marjă de apreciere a legiuitorului de a adopta reglementări de natură fiscală prin care să redimensioneze - prin aplicarea unor impozite suplimentare - partea necontributivă a pensiilor de serviciu și militare; s-a subliniat că astfel de aspecte reprezintă opțiuni de politică fiscală, ce pot fi ajustate în funcție de resursele financiare ale statului dintr-un moment sau altul, dar **a accentuat, o dată în plus, că această libertate de legiferare nu este aceeași în privința magistraților care au un statut profesional cu rang constituțional.***

Astfel, se poate observa din conținutul art. 101 alin. (2) din Legea nr. 227 din 2015, astfel cum a fost modificat prin art. XVIII din Legea nr. 282 din 2023, că, deși a reformulat norma în discuție, *legiuitorul nu a respectat cele statuate de Curtea Constituțională în privința categoriei socioprofesionale a magistraților.*

Or, adoptarea de către autoritatea legiuitoare a unor acte normative cu încălcarea deciziilor Curții Constituționale - este incompatibilă cu **statul de drept, consacrat de prevederile art. 1 alin. (3) din Constituție**, aspect reținut *ad litteram*, între altele, de exemplu, în considerentele Deciziei nr. 153/2020, reluate, de altfel și în paragraful 126 din Decizia nr. 900/2020, fiind încălcate prevederile exprese ale art. 147 alin. (2) din Constituție.

Astfel, atât din Decizia nr. 467 din 2 august 2023, dar și din întreaga jurisprudență anterioară a instanței constituționale - prin care s-au fixat reperele constituționale în privința pensiei de serviciu a magistraților (sumarizată în considerentele Deciziei nr. 900/2020, par. 122-127), rezultă fără echivoc că, *din perspectiva art. 56 alin. (2) din Constituție* - justa așezare a sarcinilor fiscale, deși s-a recunoscut legiuitorului *o largă marjă de apreciere* în privința stabilirii *sarcinilor fiscale ce pot greva partea necontributivă*

a pensiei de serviciu acordate anumitor categorii socioprofesionale supuse unui statut special, cu toate acestea, pentru categoria socioprofesională a magistraților (singurul statut profesional cu rang constituțional), s-a reținut în mod constant că marja de apreciere a legiuitorului este una mult mai restrânsă, întrucât, inclusiv în această materie a așezării sarcinilor fiscale asupra veniturilor din pensii, trebuie ca procesul de legiferare să asigure și să respecte garanțiile de independență a justiției – art. 124 alin. (3) din Constituție, astfel că, în acest segment de reglementare, Parlamentul trebuie să manifeste o diligență deosebită.

În acest sens, facem trimitere la par. 165 din Decizia nr. 467 din 2 august 2023: **”165. Se impune, de asemenea, observația că impozitarea nu poate avea un caracter sancționator, pentru că se ajunge practic la o regândire și o restructurare indirectă a înseși bazei de calcul al pensiei de serviciu, care, astfel cum s-a arătat, trebuie să reflecte o valoare cât mai apropiată de cuantumul indemnizației aferente funcției deținute la momentul la care s-a realizat pensionarea. Or, dacă baza de calcul este un element ce ține de însăși asigurarea independenței sistemului judiciar, nu este admisibilă reducerea indirectă a acesteia prin reglementarea unor impozite care în final conduc la o altă valoare a pensiei decât cea comparabilă cu indemnizația unei persoane aflate într-o funcție similară celei din care s-a realizat pensionarea. Așadar, legiuitorul dispune de o marjă de apreciere în domeniul impozitării pensiilor cu condiția să nu încalce garanțiile atașate independenței sistemului judiciar, ceea ce înseamnă că în stabilirea regulilor și bazei de impunere trebuie să manifeste o diligență deosebită.”**

Drept urmare, legiferând în aceasta modalitate – cu referire la art. 101 alin. (2) din Legea nr. 227/2015, modificat prin art. XVIII din Legea nr. 282/2023 – și în privința magistraților (ale căror pensii de serviciu sunt supuse aceleiași supraimpozitări sau impozitului progresiv), și în acest caz, se justifică aceeași concluzie cu cea stabilită de instanța constituțională **în paragraful 156 (precitat) al Deciziei nr. 900 din 2020**, anume, că legiuitorul și-a depășit din nou marja de apreciere de care dispune în această materie, potrivit Constituției.

Optând pentru această modalitate de stabilire a unui impozit progresiv asupra veniturilor din pensiile stabilite prin legi care derogă de la regimul pensiilor publice, deși norma de la art. 101 alin. (2) din Codul fiscal pare a avea un anumit grad de generalitate, în mod evident ipoteza de la art. 101 alin. (2) lit. b) pct. iii) este destinată, **cel mai probabil, a fi aplicată cu precădere pensiilor de serviciu ale magistraților, iar nu tuturor categoriilor de beneficiari de pensii de serviciu și de pensii militare, fiind, în realitate, doar un instrument disimulat de diminuare indirectă a pensiei de serviciu a magistraților.**

În acest context, rezultă că sunt nesocotite și **dispozițiile art. 56 alin. (2), dar și art. 16 din Constituție**, având în vedere că, din acest punct de vedere, nu sunt respectate *criteriile echității și nediscriminării* în reglementarea acestui impozit suplimentar, progresiv.

Prin opțiunea pentru un *sistem progresiv de impozitare*, în realitate, se disimulează **regândirea și restructurarea indirectă a înseși bazei de calcul a pensiei de serviciu a magistraților**, chestiune ce are un **profund caracter sancționator** pentru această categorie socioprofesională, de natură a afecta garanțiile de independență a justiției – atât componenta instituțională, cât și independența judecătorului - componenta individuală.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, reafirmată și prin Decizia nr. 467 din 2023, **independența justiției implică existența unor garanții**, cum ar fi: statutul magistraților (condițiile de acces, procedura de numire, garanții solide care să asigure transparența procedurilor prin care sunt numiți magistrații, promovarea și transferul, suspendarea și încetarea funcției), stabilitatea sau inamovibilitatea acestora, garanțiile financiare, independența administrativă a magistraților, precum și independența puterii judecătorești față de celelalte puteri în stat; pe de altă parte, independența justiției include securitatea financiară a magistraților, care presupune și *asigurarea unei garanții sociale, cum este pensia de serviciu a magistraților*.

În mod constant, Curtea a reținut că "principiul independenței justiției apără pensia de serviciu a magistraților, ca parte integrantă a stabilității financiare a acestora, în aceeași măsură cu care apără celelalte garanții ale acestui principiu."

Or, stabilirea unui atare impozit **asupra părții necontributive a pensiei de serviciu a magistraților** (parte necontributivă care se suportă de la bugetul de stat) vădește o **diminuare indirectă a bazei de calcul a pensiei de serviciu (baza de calcul fiind un element ce ține de însăși asigurarea independenței sistemului judiciar, potrivit par. 165 din Decizia nr. 467 din 2 august 2023, alături de vechimea efectivă în funcție)**, având în vedere că impozitul asupra pensiei, după reținerea lui, se face venit la bugetul de stat, conform art. 101 alin. (1) din Legea nr. 227/2015, "tranzitând" numai scriptic patrimoniul titularului pensiei de serviciu din sistemul justiției.

Mai mult decât atât, *prin același par. 165 din Decizia 467 din 2 august 2023, Curtea Constituțională a conchis în sensul că "nu este admisibilă reducerea indirectă a acesteia (pensiei de serviciu a magistraților, s.n.) prin reglementarea unor impozite care în final conduc la o altă valoare a pensiei decât cea comparabilă cu indemnizația unei persoane aflate într-o funcție similară celei din care s-a realizat pensionarea."*

Modalitatea de determinare a impozitului progresiv asupra pensiei de serviciu prin raportare la reperi fiscale/economico-financiare variabile, indicatori supuși unei marje de modificare/ajustare și care se află exclusiv la îndemâna legislativului sau executivului, anume **"câștigul salarial mediu net/câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat"** (valori care, în anul 2024, sunt de 4.765 lei și, respectiv, 7.567 lei și vor fi diferite în fiecare an), reprezintă împrejurări de natură a genera pentru foștii magistrați o situație de **permanentă insecuritate juridică** și ar face ca nivelul pensiei de serviciu să fie variabil în mod permanent, ceea ce, din nou, contravine conținutului conceptual constituțional al noțiunii de "independență a justiției", fiind înfrânte prevederile art. 124 alin. (3) din Constituție, întrucât au aptitudinea de a transforma pensia de serviciu dintr-o garanție constituțională într-un drept iluzoriu, amorf și volatil, sub aspectul componentei individuale.

Aplicarea dispozițiilor art. 101 Cod fiscal, în forma supusă criticii, **cu privire la beneficiarii pensiilor de serviciu aflate în plată**, încalcă inclusiv dispozițiile **neretroactivității legii civile prevăzute de art. 15 al. 2 Constituția României**, în condițiile în care la momentul nașterii dreptului nu erau cunoscute "componentele" dreptului la pensie, astfel încât magistratul să aleagă în cunoștință de cauză inclusiv momentul solicitării pensiei de serviciu.

Prin urmare, este falsă ipoteza potrivit căreia impozitarea pensiilor de serviciu realizată potrivit art. 101 Cod fiscal astfel cum a fost modificat are în vedere componentele contributive și necontributive ale pensiei, câtă vreme acest fapt nu a fost stabilit (încă) în mod legal din perioada serviciului public prestat.

În același timp, **partea contributivă** care s-ar putea aprecia în prezent pentru deciziile de pensionare deja emise nu ar fi una legală, căci această parte contributivă nu cuprinde beneficiile pe care un alt salariat le-a avut în decursul timpului și de care magistratul a fost privat. Dacă se dorește implementarea unui sistem de pensii de serviciu calibrat pe componente contributive și necontributive, acest fapt trebuie făcut cunoscut magistratului, astfel încât acesta să poată aprecia asupra drepturilor sale prezente și viitoare.

Totodată, **pentru pensiile aflate în plată, stabilirea retroactivă a unei componente contributive și a unei compensații pentru serviciul prestat, încalcă principiul previzibilității și predictibilității legii**, inclusiv principiul neretroactivității legii civile prevăzut de **art. 15 alin. 2 din Constituția României**.

În concluzie, prin stabilirea unor cote de impozitare raportate la o parte contributivă și la o parte necontributivă a venitului obținut în carieră, în condițiile în care acest fapt nu a fost precizat în perioada în care magistratul/beneficiarul unei pensii de serviciu putea să contribuie la fondurile/bugetele naționale, încalcă atât prevederile **art. 15 alin. 1 și 2 și art. 56 alin. 2 și 3 din Constituția României**.

În consecință, **solicit Curții Constituționale, să admită excepția invocată și să constate că norma de la art. 101 alin. (2) din Legea nr. 227 din 2015, astfel cum a fost modificată prin art. XVIII din Legea nr. 282/2023, este neconstituțională, precum și orice alte dispoziții din conținutul aceluiași act normativ, cu privire la care eventual este îndeplinită cerința de la art. 18 alin. (1) din Legea nr. 47/1992.**

prin avocat,
Barbulescu Virgil